

Nr.2244/C/2206/III-5/2015

CONCLUZII

*formulate de procuror în cauza nr. 3050/1/2015 a Înaltei Curți de Casație și Justiție având ca obiect rezolvarea de principiu a chestiunii de drept vizând
posibilitatea reținerii infracțiunii de cămătărie prevăzută în art.3 alin.1 din Legea nr.216/2011 privind interzicerea activității de cămătărie sau în art.351 din Codul penal,
în situația în care acțiunile de remitere efectivă a sumelor de bani au avut loc înainte de intrarea în vigoare a normei de incriminare, iar activitatea de percepere a dobânzilor, după intrarea în vigoare a acesteia*

Prin încheierea din 5 iunie 2015 pronunțată în dosarul nr.45539/299/2013 (1305/2015), Curtea de Apel București – Secția a II-a penală a adresat Înaltei Curți de Casație și Justiție solicitarea de a pronunța o hotărâre prin care să dea o rezolvare de principiu următoarei chestiuni de drept :

„Dacă poate fi reținută infracțiunea de cămătărie prevăzută în cuprinsul dispozițiilor art.3 alin.1 din Legea nr.216/2011 sau a art.351 din Codul penal în situația în care acțiunile de remitere efectivă a sumelor de bani au avut loc înainte de intrarea în vigoare a normei de incriminare, iar activitatea de percepere a dobânzilor a avut loc după intrarea în vigoare a Legii nr.216/2011”.

Urmare analizei de admisibilitate a sesizării, efectuată în temeiul art.475 din Codul de procedură penală, a rezultat că instanța care sesizează este

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

Curtea de Apel București – Secția a II-a penală, investită cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, cauza se află în cursul judecății, problema de drept a cărei dezlegare se solicită nu a mai fost supusă examenului Înaltei Curți de Casație și Justiție, nestatuându-se asupra ei printr-o hotărâre prealabilă sau printr-un recurs în interesul legii și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare. *Condiția referitoare la aptitudinea dezlegării date de a avea consecințe juridice directe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei nu este îndeplinită* pentru argumentele ce vor fi expuse în cele ce urmează.

Instanța care sesizează consideră că nu este oportună prezentarea opiniei completului investit cu soluționarea cauzei pentru a evita riscul unei antepuneri, în ipoteza în care prezenta sesizare ar fi respinsă ca inadmisibilă.

În cauză, s-a reținut că, *la data de 6 iulie 2010*, între inculpatul B.S. și persoanele vătămate *a fost încheiat un contract de împrumut cu garanție imobiliară, autentificat*, având ca obiect acordarea de către inculpat a sumei de 20.400 euro, cu obligația pentru împrumutați de a restitui suma împrumutată cel mai târziu la data de 6 ianuarie 2011. La data de 9 februarie 2011 inculpatul a declarat în fața notarului public primirea sumei de 9.000 euro din totalul de 20.400 euro, iar la data de 10 martie 2011, între aceleași părți, se încheie actul adițional prin care se majorează la 40.000 euro suma inițial împrumutată și se prelungește termenul scadent până la data de 9 septembrie 2011. La data de 10 octombrie 2011, inculpatul a declarat în fața notarului public că a primit suma de 9.000 euro din totalul de 40.000 euro. *La data de 30 noiembrie 2011 a fost încheiat între aceleași părți un nou contract de împrumut, autentificat*, având ca obiect acordarea sumei de 10.500 euro cu obligația de restituire a sumei împrumutate, cel mai târziu la data de 25 ianuarie 2012.

La data de 27 septembrie 2012, inculpatul B.S. a declarat în fața notarului primirea sumelor împrumutate prin contractul de împrumut cu garanție imobiliară autentificat la data de 6 iulie 2010, modificat ulterior prin act adițional, precum și a sumei împrumutate prin contractul de împrumut autentificat la data de 30 noiembrie 2011 și că nu mai are nicio pretenție trecută, prezentă sau viitoare față de aceștia, solicitând și radierea inscripției ipotecare din cartea funciară. *La aceeași dată de 27 septembrie 2012, la același notar public, s-a încheiat contractul de împrumut cu garanție imobiliară, autentificat*, având ca obiect acordarea de către inculpatul T.M.G. acelorași părți vătămate, cu titlu de împrumut, a sumei de 56.500

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

euro, cu obligația de restituire a acesteia cel mai târziu la data de 27 decembrie 2012.

În rechizitoriu se reține că, prin înscrisurile menționate s-a realizat o simplă substituie în actele autentice a inculpatului B.S. de către inculpatul T.M.G., suma împrumutată fiind majorată la 56.500 euro prin capitalizarea dobânzii cămătărești devenite scadente, inculpatul B.S. continuând să se comporte față de persoanele vătămate ca un adevărat creditor, pretinzându-le restituirea sumei datorate inclusiv prin amenințări cu executarea silită, la un moment dat concretizate prin constituirea în cursul anului 2013 a unui dosar de executare silită imobiliară asupra imobilului, obiect al garanției reale imobiliare constituite prin contractul de împrumut autentificat.

Cu privire la admisibilitatea sesizării, sub aspectul respectării condiției ca de lămurirea chestiunii de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei respective.

Dispoziția procesual penală reglementată prin art.475 și următoarele este vădit mai restrictivă decât cea cuprinsă în art.471 și următoarele din Codul de procedură penală, conform cărora admisibilitatea recursului în interesul legii se verifică prin raportare la existența unei *chestiuni de drept, substanțial sau procesual, soluționată diferit* de instanțele judecătorești, dar și decât cea cuprinsă în art.29 alin.1 din Legea nr.47/1992¹ privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, care condiționează invocarea excepției de neconstituționalitate a unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de *legătura acesteia cu soluționarea cauzei*, în orice fază a litigiului.

Pentru îndeplinirea ultimei condiții impuse de art.475 din Codul de procedură penală este necesar ca interpretarea dată de instanța supremă dispoziției de drept substanțial ori procesual cu care a fost investită să aibă consecințe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, de lămurirea acesteia depinzând soluția dată acțiunii penale și / sau civile cu care instanța a fost sesizată.

¹ Art.29 : „Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.”

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

În jurisprudența Completului pentru dezlegarea unor probleme de drept în materie penală s-a statuat asupra înțelesului ce trebuie atribuit sintagmei „*chestiune de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei*”.

Astfel, prin *decizia nr.11 din 2 iunie 2014 pronunțată în dosarul 11/1/2014/HP/P, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală* a statuat în sensul că: “Admisibilitatea sesizării în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este condiționată, atât în cazul în care vizează o normă de drept material, cât și atunci când privește o dispoziție de drept procesual, de împrejurarea ca interpretarea dată de instanța supremă *să aibă consecințe juridice asupra modului de rezolvare a fondului cauzei*. Cu alte cuvinte, între problema de drept a cărei lămurire se solicită și soluția dată asupra acțiunii penale și/sau civile de către instanța pe rolul căreia se află cauza în ultimul grad de jurisdicție trebuie să existe o *relație de dependență*, în sensul ca decizia Înaltei Curți pronunțată în procedura prevăzută de art. 476 și 477 din Codul de procedură penală *să fie de natură a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii din procesul principal*, cerința pertinentei fiind expresia utilității pe care rezolvarea de principiu a chestiunii de drept invocate o are în cadrul soluționării pe fond a litigiului”.

Considerentele deciziei nr.11 din 2 iunie 2014 sunt preluate și în deciziile nr.17 din 1 septembrie 2014 pronunțată în dosarul nr.21/1/2014/HP/P, nr.19 din 15 septembrie 2014 pronunțată în dosarul nr.20/1/2014/HP/P și nr.24 din 6 octombrie 2014 pronunțată în dosarul nr.26/1/2014/HP/P ale Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.

Prin decizia nr.14 din 12 mai 2015 pronunțată în dosarul nr.899/1/2015, Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, verificând aptitudinea dezlegării date de a avea consecințe juridice directe asupra modului de rezolvare a fondului cauzei, a mai statuat că este necesar ca sesizarea să tindă la interpretarea *in abstracto* a unor dispoziții legale determinate, iar nu o rezolvare implicită a unor chestiuni ce țin de particularitățile fondului cauzei, cum ar fi analiza întrunirii elementelor constitutive ale unei infracțiuni ori stabilirea încadrării juridice în speța dedusă judecătii. Aceasta deoarece o atare problemă „nu poate primi o rezolvare de principiu în lipsa elementelor de fapt ce urmează a fi stabilite în urma judecării cauzei respective”. „Or, stabilirea încadrării juridice a unei fapte depinde de circumstanțele comiterii ei, de starea de fapt ce urmează a fi reținută în raport cu probele administrate în

cauză și este atributul exclusiv al instanței investită cu soluționarea cauzei respective”.

În opinia noastră, ultima condiție impusă de art.475 din Codul de procedură penală nu trebuie înțeleasă ca permițând instanței supreme antamarea fondului cauzei, acesta rămânând în competența exclusivă de soluționare a instanței care sesizează. Altminteri instanța care sesizează ar fi ținută de motivarea instanței supreme, or rațiunea acestei instituții procesual penale nu este ca judecata Înaltei Curți de Casație și Justiție să se substituie celei a instanței legal investite.

Din examinarea cauzei ce face obiectul prezentei sesizări, rezultă că problema de drept a cărei dezlegare se solicită are ca ***premisă situația în care acțiunile de remitere efectivă a sumelor de bani au avut loc înainte de intrarea în vigoare a normei de incriminare, iar activitatea de percepere a dobânzilor, după intrarea în vigoare a acesteia.*** Or, de principiu, o astfel de premisă, privind situația de fapt, trebuie să fie rezultatul unei interpretări a materialului probator, interpretare care aparține exclusiv instanței care sesizează. Stabilirea premisei (situația de fapt) excedează controlului instanței supreme în procedura prevăzută de art.475 din Codul de procedură penală și următoarele; aceasta trebuie să fie deja reținută în mod complet de instanța care sesizează pentru că numai într-o astfel de ipoteză se poate solicita instanței supreme să pronunțe o dezlegare a chestiunii de drept generate de o situație de fapt.

Altfel spus, în concret, instanța – titular al sesizării – nu a stabilit în mod complet întreaga situație de fapt, necalificând drept acțiuni de remitere ori de percepere a dobânzilor toate acțiunile / raporturile juridice dintre părți. ***Cade în sarcina instanței care sesizează să identifice natura juridică a înscrisurilor încheiate la 30 noiembrie 2011 și 27 septembrie 2012, adică ulterior intrării în vigoare a Legii nr.216/2011 privind interzicerea activității de cămătărie, date la care nu s-au realizat nici remiteri efective a vreunor sume de bani, nici activități de percepere a dobânzilor,*** iar ulterior să dea eficiență acestei opțiuni, fiind evident că nu le poate lipsi de semnificație juridică și nici nu poate încredința instanței supreme această obligație.

În fine, ***relația de dependență dintre interpretarea dată de instanța supremă problemei de drept și soluția pe fond a cauzei se verifică prin aptitudinea acesteia de a produce un efect concret asupra conținutului hotărârii,*** în lipsa dezlegării instanța având a alege dintre mai multe posibile opțiuni, nu și atunci când, oricare ar fi interpretarea dată de instanța supremă problemei de drept,

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

aceasta nu va produce nici un efect asupra fondului cauzei. Datorită circumstanțelor particulare ale cauzei în care prezenta problemă de drept s-a ridicat, un atare efect nu există.

Concluzionând, pentru argumentele expuse, apreciem că *excedează obiectului procedurii reglementate de art.475 din Codul de procedură penală, în speța concretă în care dezlegarea s-a solicitat, verificarea îndeplinirii condițiilor de tipicitate a infracțiunii de cămătărie inclusiv aceea care vizează identificarea elementului material și urmării imediate ale acesteia, cu consecințe asupra determinării momentului consumării, respectiv al epuizării infracțiunii și stabilirea astfel a legii penale aplicabile.*

*

Pentru motivele mai sus arătate, în temeiul art.475 – 477 din Codul de procedură penală, vă solicităm să respingeți ca inadmisibilă sesizarea prin care Curtea de Apel București – Secția a II-a penală a solicitat pronunțarea unei hotărâri prin care să se dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept:

„Dacă poate fi reținută infracțiunea de cămătărie prevăzută în cuprinsul dispozițiilor art.3 alin.1 din Legea nr.216/2011 sau a art.351 din Codul penal în situația în care acțiunile de remitere efectivă a sumelor de bani au avut loc înainte de intrarea în vigoare a normei de incriminare, iar activitatea de percepere a dobânzilor a avut loc după intrarea în vigoare a Legii nr.216/2011”

nefiind îndeplinită una dintre condițiile de admisibilitate a sesizării, respectiv ca de lămurirea respectivei chestiuni de drept să depindă soluționarea pe fond a cauzei.

**PROCUROR GENERAL,
Tiberiu-Mihail NIȚU**